tehismoodustiste liiki, mis oleks linnaulatusel homogeenselt levinud. Kord siin, kord seal ühinesid üksikud vormid suuremaiks rühmiks ja meil oli korduvalt võimalusi eraldada üksteisest alasid, mis omaette olid teatud vormide esinemiselt, laadilt või rühmituselt enam-vähem ühtlased. Seda nimetasimegi kuskil vastavate ilmendajate l e v i k o n n a k s. Tahame nüüd linna loomulikke maastikuosi määrata, siis on vaid üks meetod küllalt täppis ja kõlvuline: peale üksikute levikondade määramise seame nad nii-ütelda ülestikku ja nende ühtelangevaist osist kujunevad maastikuosiste tüübilised alad, kuna muud osad liituvad kas naabruses olevate teiste maastikuosistega või moodustavad ebamääraseid maastikuosiste piirivöid (160) (190) [1]). Küsimuses on vaid, missuguseid ilmendajaid liigestuses arvestada ja missuguseile suurem või vähem, peamine või lisamine väärtus anda. Ideaalne oleks muidugi niisugune liigestus, kus esineksid osised, mis erinevad kõigi maastikuliste tunnuste poolest. Ent selline jaotus ei ole käesoleval juhul otstarbekas, sest ilmselt ning ennustatavalt jääksid osiste piirivööd ilmatu suureks ning osised ise väikeseks ning kõrvaliseks. Seetõttu on parem leppida vähemate nõuete rahuldamisega ja peamist tähelepanu pöörata mitte looduslikele ilmendajaile, vaid just antropogeograafilisile, s. o. tehisvormele, sest sellele vastab linna enda loomus ja ta eraldamine osamaastikuna on sündinud samul aluseil, sellal kui aseme olud — tasandik! ürgorg! jõgi! — on enam-vähem teiste Põlvamaa osamaastikega ühtlased. Samas mõttes on nähtavasti ka varemalt sellele viidatud (72), et linnu maastikuliselt määrates pööratagu tähelepanu eeskätt uulistiku suundumisele ja tihedusele, uulide

1) Maastikud *resp.* maastikuosised määratakse täpsaimalt — nagu Granö seda näidanud (190) — sellekohaste vorm-valdkondade (vormilevikondade ehk lihtsalt levikondade) kaartide abil. Käesolevas töös ei ole selliste levikondade plaane ära trükitud, sest et see oleks niikuinii rohkete jooniste arvu ning kulu veelgi suurendanud. Kuid tähtsamaid levikondi on alati loendatud ja nähtuste ning vormide endi esitamiseks joonistatud planigrammel tulevad vastavad levikonnad ise sedavõrt selgejooneliselt esile, et ülalmainitud puudus vähemalt osalt korvub.

63. joon. Linnasüdame lamm- ja haudmikuulid, lahassarad ja sulgõued. Tihe hoonestus (80—100%).

Les rues et les îlots de maisons du centre de la ville, vus à vol d'oiseau (cours minuscules).

64. joon. Linnakehise (Toomitaguse) nõvauulid, sulgjad sarad ja otsmised krundid. Harev hoonestus (20—40%).

Les rues et les îlots de maisons de la ville-même, vus à vol d'oiseau.

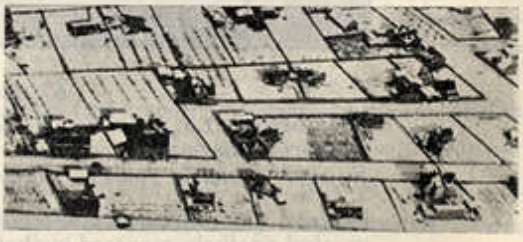

65. joon. Linna-äärise (Taga-Karlova) vallasuulid, avasarad ja ava-õued. Hõre hoonestus (<20%).

Les rues et les îlots de maisons des aubourgs, vus à vol d'oiseau.

Tartu, lk. 245